

به نام خالق دانا

مقدمه:

امروزه صنعت گردشگری از صنایع پردرآمد برای اقتصاد هر کشور محسوب می‌شود. رونق گردشگری در یک کشور، نشان‌دهنده ثبات سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی آن است. جایگاه صنعت گردشگری به جایی رسیده است که به عنوان بزرگ‌ترین صنعت خدماتی جهان محسوب می‌شود و در بسیاری از کشورهای جهان، این صنعت، منبع اصلی درآمد ارزی، اشتغالزایی، رشد اجتماعی و فرهنگی، افزایش سطح رفاه، عرصه‌ای برای رشد بخش خصوصی و ... می‌باشد. این صنعت پس از صنایع خودروسازی، ساختمان و غذایی، چهارمین صنعت برتر جهان می‌باشد.

بنا بر گزارش سازمان جهانی گردشگری می‌توان گفت صنعت گردشگری در حال تبدیل شدن به بزرگ‌ترین و پردرآمدترین صنعت جهان می‌باشد؛ این صنعت در حال حاضر ۱۱ درصد از تولید ناخالص، ۱۰ درصد از اشتغال، ۵ درصد از صادرات و ۵ درصد از سرمایه‌گذاری جهانی را به خود اختصاص داده است.

نقش مدیریت محلی در توسعه صنعت گردشگری

با آغاز دوره جدید فعالیت شوراهای اسلامی شهر و روستا در سراسر کشور، بخشی از توجه‌ها به این سمت معطوف شده که این نهاد و سایر نهادهای مشابه، چه برنامه‌ای برای توسعه پایدار گردشگری در شهرها و روستاها دارند و این سوال از اساس مطرح است که نقش و وظیفه مدیریت شهری و روستایی در توسعه گردشگری چیست.

وجود جاذبه‌های طبیعی، تاریخی و فرهنگی، شهرها و روستاها را به یکی از مقاصد مهم و پردرآمد گردشگری تبدیل کرده است. گرچه شاید به نظر برسد که مدیریت شهری و روستایی وظیفه مستقیمی در زمینه توسعه گردشگری ندارند، اما ابزارهای توانمندی در اختیار دارند که به کارگیری آن‌ها برای توسعه گردشگری ضروری است؛ توسعه‌ای که اگر به صورت پایدار و متعادل محقق شود، اشتغالزایی، افزایش درآمد و به تبع آن افزایش کیفیت زندگی را برای شهروندان

نیز به ارمغان خواهد آورد.

به باور کارشناسان، مهم‌ترین وظایف مدیریت شهری و روستایی برای توسعه گردشگری عبارتند از:

- فراهم کردن بسترهای توسعه پایدار گردشگری
- ارائه تسهیلات در زمینه اقامت و اسکان گردشگر
- حفاظت از بافت‌های قدیمی و تاریخی با کنترل ساخت‌وساز
- بازاریابی و برندسازی گردشگری برای شهر یا روستا
- تجهیز و مناسب‌سازی فضاهای گردشگری
- ارائه تسهیلات در زمینه جابه‌جایی و حمل و نقل

مسلم است که میزان درآمد شهرداری‌ها و دهیاری‌ها با پویایی آن‌ها ارتباط مستقیم دارد. یکی از مهم‌ترین شاخصه‌های شهر پویا، تعامل شهروندان و گستردگی روابط اجتماعی است و هرچقدر حضور شهروندان در محیط‌های شهری و روستایی بیشتر باشد، حس امنیت نیز به تبع آن افزایش یافته و رونق و شکوفایی در آن شهر یا روستا، بیشتر خواهد بود و البته گردشگران بیشتری نیز تمایل به حضور در آن شهر یا روستا خواهند داشت.

در این راستا مناسب‌سازی محیط‌های شهری و روستایی اهمیت زیادی دارد و اقدامات، راهکارها و رویکردهای مشخصی در این خصوص مورد توجه برنامه‌ریزان و مدیران شهری و روستایی است. به طوری که در برخی از شهرهای بزرگ و موفق دنیا، شهرداری‌ها در اجرای طرح‌های گردشگری پذیر و توسعه گردشگری با سایر دستگاه‌های مرتبط مانند میراث فرهنگی رقابت می‌کنند.

کوتاه سخن اینکه در این مقطع از زمان، اگر شهرداری‌ها و دهیاری‌ها در زمینه توسعه گردشگری پایدار کوتاهی کنند و یا اولویت‌هایشان مغایرتی با این امر داشته باشد، به مثابه هدر رفتن ظرفیت‌های شهر و روستا و از بین رفتن فرصت درآمد بیشتر برای شهر، روستا و مردم محسوب می‌شود.